Հաստատված է
ԵՊՀ Գիտական խորհրդի
2007թ. հունիսի 28-ի թիվ 5 նիստում:
ԳԽ նախագահ՝ Ա. Հ. ՍԻՄՈՆՅԱՆ
«29» 06 2007թ.

ՀԱՅԵՑԱԿԱՐԳ
ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆՈՒՄ ՀԵՏԲՈՒՀԱԿԱՆ ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԿԱՋՄԱԿԵՐՊՄԱՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Հետբուհական լրացուցիչ կրթությունը (այսուհետ՝ ՀԼԿ) սահմանվում է «Կրթության մասին» ու «Բարձրագույն և հետբուհական մասնագիտական կրթության մասին» ՀՀ օրենքներով:
2. ՀԼԿ-ն միտված է բարձրագույն մասնագիտական կրթություն ունեցող անձանց կրթության շարունակականությունն ապահովելուն, հիմնական կրթական ծրագրերից դուրս նրանց կրթական պահանջմունքները բավարարելուն ու մասնագիտական գիտելիքները նորացնելուն, գործարար որակները կատարելագործելուն և նոր աշխատանքային գործառույթների կատարմանը նախապատրաստելուն:
3. ՀԼԿ-ն իրականացվում է չորս կրթական ծրագրերով՝ որակավորման բարձրացում, մասնագիտական վերապատրաստում, ստաժավորում և կրթական ծառայություն:
4. ՀԼԿ ծրագրերով ուսուցման են ընդունվում հենքային բարձրագույն մասնագիտական կրթություն ունեցող անձինք՝ հիմնական կրթական մակարդակին (բակալավր, դիպլոմավորված մասնագետ, մագիստրոս և այլն) համապատասխան: Պահանջվող մակարդակից ցածր կրթական ցենզ ունեցող անձը տվյալ ծրագրում ընդգրկվում է որպես ազատ ունկնդիր:
5. ՀԼԿ-ն իրականացվում է ԵՊՀ-ում գործող կրթական ծրագրերի բովանդակությանը համապատասխան՝ տարբերակված ծրագրերով, ուսուցման առկա, հեռակա, համակցված և հեռավար ձևերով (այդ թվում՝ անհատական ուսուցմամբ), անվճար և վճարովի հիմունքով, պայմանագրային կարգով: Պայմանագրերը կնքվում են մի կողմից ԵՊՀ-ի և մյուս կողմից գործադիր իշխանության, բնակչության զբաղվածության ծառայության մարմինների, իրավաբանական ու ֆիզիկական այլ անձանց միջև: Ուսման վարձի չափը սահմանվում է ռեկտորի հաստատած կարգի համաձայն:
6. ՀԼԿ ծրագրերով ուսումնառողները համարվում են ունկնդիրներ, որոնց վրա տարածվում են ԵՊՀ կանոնադրությամբ սովորողի համար սահմանված իրավունքները և պարտականությունները:
7. Ունկնդիր ձևակերպվելու համար այլ կազմակերպությունից գործուղվող անձը ներկայացնում է հետևյալ փաստաթղթերը.
   - դիմում (դասախոսը՝ տեղեկանք-ներկայացում),
   - մասնագիտական կրթության մասին փաստաթղթի պատճենը,
   - գործուղման թերթիկ,
   - պայմանագիրը և վճարման ծանուցագիրը (վճարովի հիմունքով սովորելու դեպքում),
   - անձնագիրը և 2 լուսանկար:
8. Կրթական ծրագրերն իրականացվում են ուսումնական պլաններով և առարկայական ծրագրերով: Պատվիրատուն կարող է մասնակցել կրթական ծրագրի բովանդակության

ձևավորմանը և ընտրել անհատական ու կամընտրական ուսուցման առարկաներ, առաջարկել ուսուցման այլ ժամկետ ու ժամաքանակ: Կիրառվում են ԵՊՀ-ում սահմանված ուսուցման հիմնական տեսակները՝ դասախոսություն, գործնական (սեմինար) ու լաբորատոր պարապմունքներ, խորհրդատվություն, ուսումնական և արտադրական պրակտիկա: Ծրագրերի իրականացմանը ներգրավվում են առաջատար գիտնականներ և մասնագետներ:

9. Ունկնդիրների գիտելիքների մակարդակը գնահատվում է ընթացիկ ստուգման ու ամփոփիչ ատեստավորման /քննություններ, ստուգարքներ/ արդյունքներով և ավարտական աշխատանքի պաշտպանությամբ: Ամփոփիչ ատեստավորումն անցկացնելու համար ռեկտորի հրամանով ստեղծվում է հանձնաժողով:
10. ՀԼԿ ծրագրերն ավարտած և ամփոփիչ ատեստավորումն անցած անձանց տրվում է ԵՊՀ-ի կողմից սահմանված նմուշի ավարտական փաստաթուղթ (հավաստագիր, վկայական): Չավարտողներին տրվում է տեղեկանք ուսումնառության մասին. ավարտական փաստաթուղթ ստանալու համար նրանք կրկին կարող են դիմել ուսումնառությունն ավարտելուց հետո հինգ տարին չլրացած:
11. Բարձրագույն մասնագիտական կրթություն չունեցող անձինք նույնպես կարող են ստանալ լրացուցիչ կրթություն՝ կա՛մ որպես ազատ ունկնդիր մասնակցելով գործող մասնագիտական դասընթացներին, կա՛մ որպես լրիվ ունկնդիր՝ առարկայական և միջառարկայական այլ ծրագրերով:
12. ՀԼԿ-ն կազմակերպվում, համակարգվում և վերահսկվում է ՀԼԿ վարչության կողմից: Ծրագրերն իրականացվում են ֆակուլտետների միջոցով: Ուսումնական աշխատանքներում ընդգրկված ԵՊՀ դասախոսները վարձատրվում են ըստ ուսումնական բեռնվածության կամ ժամավճարով:
13. ՀԼԿ ծրագրերի բովանդակային հարցերը քննարկվում են ԵՊՀ մեթոդական խորհրդում և ըստ մասնագիտությունների՝ համապատասխան ֆակուլտետի խորհրդում: Ծրագրերի խորհրդատվությունն ապահովում են ֆակուլտետների համակարգողները: Ծրագրերի ղեկավարները պատասխանատվություն են կրում բովանդակային մասով:

ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

1. ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄ

1.1. Որակավորման բարձրացման /այսուհետ՝ ՈԲ/ նպատակը մասնագետների տեսական և գործնական գիտելիքների համակարգումը և նորացումն է՝ կապված նրանց որակավորման մակարդակին ներկայացվող պահանջների բարձրացման և մասնագիտական խնդիրների լուծման ժամանակակից մեթոդների յուրացման անհրաժեշտության հետ:

1.2. ՈԲ-ն իրականացվում է երկու կրթական ծրագրերով.

- կարճաժամկետ (72 -- 100 ժամ).
- միջնաժամկետ (100 ժամից ավելի):

Առաջին ծրագիրը նախատեսում է գիտության, տեխնիկայի, տեխնոլոգիայի, սոցիալ-տնտեսական և այլ հիմնախնդիրների վերաբերյալ որոշակի թեմատիկ ուսուցում, երկրորդը՝ նույն հիմնախնդիրների վերաբերյալ խորացված ուսուցում:

1.3. Ծրագրի յուրացումն ավարտվում է ստուգարքով (սահմանված դեպքում՝ նաև քննությամբ) և ավարտական աշխատանքի պաշտպանությամբ: Ավարտողները ստանում են հավաստագիր (առաջին ծրագրով) կամ վկայական (երկրորդ ծրագրով):

1.4. ՈԲ-ն կազմակերպվում է ունկնդիրների երեք կարգի համակազմի համար՝ դասախոսների, բուհերի ղեկավար ու վարչական կազմի և մասնագետների: Ընդ որում, ԵՊՀ դասախոսների և մյուս աշխատողների ՈԲ-ն անցկացվում է ամբողջ աշխատանքային գործունեության ընթացքում՝ ոչ պակաս, քան 5 տարին մեկ անգամ, անվճար հիմունքով (հավելված 1): Պայմանագրային ուսուցման դեպքում ՈԲ-ի պարբերականությունը որոշում է գործատուն:

2. ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ

2.1. Մասնագետների վերապատրաստման /այսուհետ՝ ՄՎ/ նպատակը նրանց կողմից լրացուցիչ գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձեռքբերումն է կրթական ծրագրերով, որոնք նախատեսում են գիտության, տեխնիկայի ու տեխնոլոգիայի առանձին բաժինների և առարկաների ուսումնասիրում՝ հարմարվելու նոր տնտեսական ու սոցիալական պայմաններին և վարելու նոր մասնագիտական գործունեություն, ընդ որում, հաշվի առնելով նաև միջազգային պահանջները և չափանիշները:

2.2. ՄՎ-ն իրականացվում է երկու կրթական ծրագրերով.

- կարճատև (մինչև 500 լսարանային ժամ),
- տևական (500 լսարանային ժամից ավելի):

Երկրորդն իր հերթին իրականացվում է երկու ենթածրագրով.

- վերաորակավորում (ավելի քան 500 լսարանային ժամ),
- լրացուցիչ որակավորման շնորհում՝ ստացած մասնագիտության հիման վրա (ավելի քան 1000 լսարանային ժամ):

2.3. Առաջին ծրագրի յուրացումն ավարտվում է ստուգարքով, երկրորդինը՝ նախադիպլոմային պրակտիկայի անցումով, ամփոփիչ քննությունների հանձնումով և ավարտական աշխատանքի պաշտպանությամբ: Շրջանավարտներին տրվում է ԵՊՀ-ի կողմից սահմանված նմուշի ավարտական փաստաթուղթ (վկայական, հավաստագիր), որը նրանց մասնագիտական աշխատանքի իրավունք է տալիս:

3. ՍՏԱԺԱՎՈՐՈՒՄ

3.1. Ստաժավորման հիմնական նպատակը տեսական պատրաստությամբ ձեռք բերված մասնագիտական գիտելիքների, կարողությունների ու հմտությունների ձևավորումը և ամրապնդումն է պրակտիկայում: Այն իրականացվում է նաև առաջավոր փորձի ուսումնասիրման և պաշտոնեական պարտականությունները կատարելու համար անհրաժեշտ մասնագիտական ու կազմակերպչական հմտությունների ձեռքբերման նպատակով:

3.2. Ստաժավորումն իրականացվում է երկու կրթական ծրագրերով.

- անհատական ստաժավորում (1— 10 ամիս ժամկետով),
- խմբային ստաժավորում (մինչև 1 ամիս ժամկետով):

Անհատական ստաժավորումը կազմակերպվում է ՈԲ-ի կամ ՄՎ-ի ծրագրով: Խմբային ստաժավորումն անցկացվում է մասնագետների որակավորումը բարձրացնելու նպատակով՝ տվյալ բնագավառի կամ հիմնարկի մակարդակով ծագած գիտական, մանկավարժական, սոցիալ-տնտեսական և այլ հիմնախնդիրների գծով: Ստաժավորման տևողությունը սահմանվում է գործատուի կողմից:

3.3. Ստաժավորումը կարող է լինել ինչպես լրացուցիչ մասնագիտական կրթության ինքնուրույն տեսակ, այնպես և ՈԲ-ի կամ ՄՎ-ի ուսումնական պլանի բաղադրիչ: Երկրորդ դեպքում ունկնդիրը ներկայացնում է նաև ավարտական աշխատանք:

3.4. Ստաժավորումն ավարտողները ներկայացնում են հաշվետվություն սահմանված կարգով՝ հաստատված ամբիոնի կողմից:

4. ԿՐԹԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

4.1. Կրթական ծառայության (այսուհետ՝ ԿԾ) նպատակը անձի կրթական ցանկացած նեղ պահանջմունքի բավարարումն է՝ գործնական տարբեր դասընթացների ձևով:

4.2. Ավարտողները ստանում են ԵՊՀ-ի կողմից սահմանված նմուշի հավաստագիր:

Հավելված 1

ԵՊՀ դասախոսների որակավորման բարձրացում

1. ԵՊՀ դասախոսների ՈԲ-ն իրականացվում է ամբիոնների ու ֆակուլտետների ներկայացմամբ կազմված և ռեկտորի կողմից հաստատված հնգամյա հեռանկարային պլանի հիման վրա (հավելված 2):

2. ԵՊՀ յուրաքանչյուր դասախոսի համար նախատեսվում է որակավորման բարձրացման անհատական քարտ, որը լրացնում են ամբիոնի վարիչը և դասախոսը, ստորագրում են ֆակուլտետի դեկանը և հետբուհական կրթության վարչության պետը (հավելված 3):

3. Դասախոսների լրացուցիչ կրթության տեսակներն են՝ ՈԲ, վերապատրաստում, ստաժավորում, ստեղծագործական արձակուրդ, ատենախոսության պաշտպանություն, գիտաուսումնական գործուղում, մասնակցություն սեմինար-խորհրդակցության (2-3-շաբաթյա՝ բուհի ղեկավար կազմի համար), դասագրքի (ձեռնարկի) ստեղծում և այլն:

4. Ուսուցման ձևերն են՝ աշխատանքից չկտրված, կտրված, մասնակի կտրված և անհատական պլանով:

5. Անհատական պլանով ուսուցումը իրականացվում է երկու ձևով՝ աշխատանքից կտրված և չկտրված: Առաջին ձևով ՈԲ անցնողները մեկ կիսամյակով ազատվում են բեռնվածությունից՝ դասագիրք, ձեռնարկ կամ ֆակուլտետի խորհրդի հանձնարարությամբ ուսումնամեթոդական այլ աշխատանք կատարելու պայմանով: Երկրորդ ձևով ՈԲ անցնողները պարտադիր կարգով լսում են 2-3 դասընթաց, իսկ ներկայացրած ավարտական աշխատանքը երաշխավորվում է ֆակուլտետի խորհրդի կողմից: Ունկնդիրները կրթական ծրագիրն ավարտում են ուսուցման անհատական պլանի կատարման մասին հաշվետությամբ:

6. Ստաժավորում անցածները ներկայացնում են ստաժավորման վայրից գիտական ղեկավարի կարծիքը և ստաժավորման պլանի կատարման մասին հաշվետությունը՝ հաստատված ամբիոնի նիստում:

7. Արտասահմանում ՈԲ անցածները ներկայացնում են հաշվետություն՝ հաստատված ֆակուլտետի խորհրդի կողմից:

Հավելված 2

---------- ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ ---------- ԱՄԲԻՈՆ

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՊՐՈՖԵՍՈՐԱԴԱՍԱԽՈՍԱԿԱՆ ԿԱԶՄԻ ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ԲԱՐՁՐԱՑՄԱՆ 2007 — 2012 ԹԹ. ՀԵՌԱՆԿԱՐԱՅԻՆ ՊԼԱՆ

Հ/հ	Լրացուցիչ կրթական ծրագրի անվանումը	Դասախոսների ընդհանուր թիվը	Դասախոսների բաշխումն ըստ ուսումնական տարիների					Ծանոթություն
			2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	
1.	Որակավորման բարձրացում. ա) ընդհանուր հիմունքով բ) անհատական պլանով (բեռնվածությունից չազատված) գ) անհատական պլանով (բեռնվածությունից ազատված)							
2.	Մասնագիտական վերապատրաստում							
3.	Ստաժավորում							
4.	Այլ (ստեղծագործական արձակուրդ, ատենախոսության պաշտպանություն, գիտաուսումնական գործուղում, մասնակցություն սեմինար-խորհրդակցության, դասագրքի ստեղծում և այլն – ընդգծել)							
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ							

---------- (ֆակուլտետի դեկանի ստորագրությունը)

---------- (ամբիոնի վարիչի ստորագրությունը)

_____ (ֆակուլտետի անվանումը)

_____ (ամբիոնի անվանումը)

ԵՊՀ ԴԱՍԱԽՈՍԻ ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ԲԱՐՁՐԱՑՄԱՆ ՔԱՐՏ

(2007-2012 թթ.)

_____

(դասախոսի ազգանունը, անունը և հայրանունը)

_____

(գիտական աստիճանը, կոչումը և պաշտոնը)

Որակավորման բարձրացման ուստարին և կիսամյակը՝ _____

Լրացուցիչ կրթության տեսակը՝ որակավորման բարձրացում, վերապատրաստում, ստաժավորում, ստեղծագործական արձակուրդ, ատենախոսության պաշտպանություն, գիտառուսումնական գործուղում, մասնակցություն սեմինար-խորհրդակցության, դասագրքի (ձեռնարկի և այլնի) ստեղծում և այլն

Ուսուցման ձևը՝ աշխատանքից չկտրված, կտրված, մասնակի կտրված, անհատական պլանով

1. ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆԻ ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԲԱՂԱԴՐԻՉ
(ամբիոնի հանձնարարությամբ)

1. Լսել հետևյալ դասընթացները՝

ա) _____ ե) _____

բ) _____ զ) _____

գ) _____ է) _____

դ) _____ ը) _____

2. Կատարել ավարտական աշխատանք հետևյալ թեմայով_____

_____

3. Այլ առաջադրանք_____

_____

«___»_____20 թ. *Ամբիոնի վարիչ՝* _____

---

2. ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆԻ ԿԱՄԸՆՏՐԱԿԱՆ - ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԲԱՂԱԴՐԻՉ
(դասախոսի ընտրությամբ)

1. Լսել հետևյալ դասընթացները՝

ա) _____ գ) _____

բ) _____ դ) _____

2. Այլ հանձնառություն_____

_____

«___»_____20 թ. *Դասախոս՝* _____

_____ *Հետբուհական կրթության վարչության*

ֆակուլտետի դեկան՝ _____ *պետ՝* _____